

Vendela Dobson
Enheten för samverkan och planering
Avdelningen för utveckling av samhällsskydd

Inriktning 2015-2018

Uppdragsersättning till ideella organisationer för att öka den enskildes förmåga att förebygga och hantera olyckor, allvarliga händelser och kriser.

Innehållsförteckning

Inriktning 2015-2018	1
1. Inledning	3
1.1 Uppdraget	3
1.2 Bakgrund och syfte med uppdragsmedlen	3
2. Ideella organisationers roll inom samhällsskydd och beredskap.....	5
3. Generell inriktning för uppdragsersättning	5
4. Prioriterade målgrupper	7
5. Prioriterade förmågor som ska stärkas.....	7
5.1 Olyckor i hem-och fritidsmiljö	8
5.1.1 Förmåga att förebygga och agera vid bostadsbränder	8
5.1.2 Förmåga att förebygga och hantera anlagda skolbränder	9
5.1.3 Förmåga att förebygga och hantera övriga olyckor och skador	10
5.1.4 Förmåga att hantera information säkert	11
5.2 Allvarliga händelser och kriser.....	12
5.2.1 Förmåga att förebygga och hantera allvarliga händelser och kriser .	12
6. Villkor för ansökan.....	13
6.1 Villkor för uppdragsersättning	14
7. Redovisning och uppföljning.....	15

Datum
2014-06-23
(Reviderad 2016)

Diariernr
2014-1214

1. Inledning

1.1 Uppdraget

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, ska av anslagsposten 2:7 använda högst 33 000 000 kronor för uppdragsersättning till ideella organisationer för att öka den enskildes förmåga att förebygga och hantera olyckor, allvarliga händelser och kriser. Myndigheten ska som villkor för bidrag ställa krav på redovisning från organisationerna.¹

MSB har beslutat om en inriktning för uppdragsersättningen som löper på fyra år. Denna inriktning gäller för perioden 2015-2018.

1.2 Bakgrund och syfte med uppdragsmedlen

Av den övergripande inriktningen för området samhällsskydd och beredskap² framgår det att utgångspunkten för arbetet med samhällsskydd och beredskap är behovet att skydda vissa värden mot oönskade händelser. De värden som ska skyddas utgår från mål formulerade av riksdag och regering och omfattar människors liv och hälsa, samhällets funktionalitet, demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter, miljö- och ekonomiska värden samt nationell suveränitet. Det som hotar är på en övergripande nivå, inom området samhällsskydd och beredskap, tre typer av händelser: olyckor, kriser och krig. För att värna det som ska skyddas krävs förmåga att i möjligaste mån se till att olyckor, kriser eller krig inte inträffar. Det vill säga en förmåga att bland annat bygga upp individers och verksameters motståndskraft mot allvarliga påfrestningar, men även förmåga att hantera konsekvenserna av sådana händelser när de inträffar.

Arbetet med samhällsskydd och beredskap ska bidra till såväl individens som samhällets och nationens säkerhet. Det övergripande målet för samhällets krisberedskap är att minska risken för och konsekvenserna av allvarliga störningar, kriser och olyckor, trygga hälsan och den personliga säkerheten för den enskilda människan samt förebygga och begränsa skador på egendom och miljö. Avvägningen mellan det offentliga ansvar och enskilda människors ansvar baseras på grundsynen att den enskilde har ett primärt ansvar för att skydda sitt liv och sin egendom. Först när den enskilde inte klarar detta längre ska det offentliga kunna gripa in.

¹ Regleringsbrev för budgetåret 2014 avseende Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

² Övergripande inriktning för samhällsskydd och beredskap dnr 2014-1942.

Datum
2014-06-23
(Reviderad 2016)

Diariennr
2014-1214

Bild 1. Övergripande beskrivning av samhällsskydd och beredskap.

Samhällsskydd och beredskap inbegriper stora delar av samhället och kräver att många tar ansvar och agerar, inklusive den enskilda individen. Det offentliga måste skapa förutsättningar för den enskilde att ta ansvar, stärka sin förmåga och känna engagemang och delaktighet i arbetet med samhällets och nationens säkerhet. Viktiga verktyg för detta är bland annat att erbjuda målgruppsanpassad och lättillgänglig information, skapa tillfällen för delaktighet och dialog och i övrigt involvera den enskilde i frågor som rör vår gemensamma säkerhet.

Uppdragsersättningens syfte är att med stöd av ideella organisationer erbjuda enskilda över hela landet kostnadsfri utbildning i den enskildes säkerhet och beredskap vid olyckor, allvarliga händelser och kriser. Målet är att:

- Den enskilde får ökad kunskap om risker i hem-och fritidsmiljö samt om hotbilder och sårbarheter i samhället.
- Den enskilde får en ökad förmåga att förebygga och hantera såväl olyckor, allvarliga händelser och kriser.

2. Ideella organisationers roll inom samhällsskydd och beredskap

Sveriges kommuner har ett övergripande ansvar för invånarnas säkerhet och trygghet. Varje kommun ska ta fram ett handlingsprogram för förebyggande verksamhet³, analysera risker och sårbarheter som finns i kommunen samt ta fram en handlingsplan för hur allvarliga händelser och kriser ska hanteras⁴. Ideella organisationer bidrar på olika sätt till det lokala säkerhetsarbetet och gör viktiga insatser. Den ofta specifika kompetens som många organisationer har är en betydelsefull resurs och ett komplement till övriga resurser och aktörer i samhället. Samhällets behov förändras liksom innebörden av begreppet säkerhet. Den roll ideella organisationer kan spela i samhällets säkerhetsarbete är bland annat beroende av organisationernas förmåga att anpassa sig till en föränderlig omvärld och samhällets behov, men också av förmågan att kunna kommunicera samt engagera och motivera enskilda.

3. Generell inriktning för uppdragsersättning

Samhällets behov inom området samhällsskydd och beredskap styr uppdragsersättningen till ideella organisationer i deras uppdrag att stärka den enskildas förmåga att förebygga och hantera olyckor, allvarliga händelser och kriser. Uppdragsersättningen styrs även av MSB:s uppdrag⁵, inriktningen för MSB:s verksamhet 2015-2018⁶, aktuella strategier och planer som MSB har tagit fram med fokus på den enskildes förebyggande säkerhet och beredskap samt aktuell skade- och olycksstatistik. Se vidare kap. 5.

I propositionen om samhällets krisberedskap från 2014⁷ lyfter regeringen den enskilda människans roll i krisberedskapen, bland annat utifrån perspektivet att grunden i krisberedskapen ytterst bygger på enskilda människors riskmedvetenhet, ansvarstagande och förmåga.

³ Lagen (2003:778) om skydd mot olyckor

⁴ Lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

⁵ Förordning (2008:1002) med instruktion för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

⁶ Inriktning för MSB:s verksamhet 2015-2018, dnr 2014-3042

⁷ Prop. 2013/14:144

Datum
2014-06-23
(Reviderad 2016)

Diariernr
2014-1214

MSB har beslutat att den enskildes förmåga att hantera allvarliga händelser och kriser ska prioriteras i inriktningen för uppdragsersättning 2015-2018. Inte minst för att kunna möta de utmaningar som ett förändrat klimat kommer att innebära, men också mot bakgrund av regeringsuppdraget om hur arbetet med att förbereda samhället för höjd beredskap, det vill säga krig och krigsfara, kan återupptas. MSB anser att samhällets förberedelser för att lösa dessa uppgifter ska ta sin utgångspunkt i en stark krisberedskap. Samtidigt har enskildas förmåga att förebygga vardagens olyckor stor betydelse för människors trygghet och lägger en grund för att möta allvarliga händelser och kriser.

Verksamhet som genomförs med stöd av uppdragsersättning ska rikta sig till den enskilda människan, stärka enskildas förmåga samt kunna genomföras i hela landet.

MSB uppmanar till samverkan mellan ideella organisationer för att effektivisera insatsen, öka möjligheten att nå olika målgrupper samt för att öka möjligheten till kunskaps- och erfarenhetsutbyte. Organisationer som mottar uppdragsersättning bör därför så långt som möjligt samverka med varandra och även med andra relevanta aktörer.

För att skapa flexibilitet och anpassningsförmåga till en föränderlig värld med ibland hastigt uppkomna behov kan MSB göra omprioriteringar av medlen från ett år till ett annat. Tilldelningen av medel kan påverkas av storleken på det anslag som MSB enligt regeringen får använda till uppdragsersättning.

Organisationerna ska i all sin marknadsföring av utbildningar, kurser och annan verksamhet som genomförs med stöd av uppdragsersättning samt i anslutning till utbildningarna, informera om uppdragsersättningens syfte och regeringens och MSB:s intentioner.

MSB lägger stor vikt vid att kurser och utbildningsmaterial håller en hög kvalitet, är målgruppsanpassade och pedagogiskt utformade. Kursledare ska ha goda och uppdaterade kunskaper inom sitt utbildningsområde.

Uppdragsersättning kan användas för verksamhet riktad till skolan, dock med undantag från sådan verksamhet som åligger skolan att ge eleverna enligt skolans läroplaner.

Utbildningsmaterial och kurser som tagits fram med stöd av uppdragsersättning får inte användas eller marknadsföras i kommersiellt syfte. Om organisationerna har en kommersiell verksamhet, vid sidan av den ideella, ska detta tydligt framgå i kommunikationen med MSB. Den ideella verksamheten som sker med stöd av uppdragsersättning måste tydliggöras i relation till eventuell kommersiell verksamhet, exempelvis på organisationernas webbplatser.

Datum
2014-06-23
(Reviderad 2016)

Diariernr
2014-1214

4. Prioriterade målgrupper

Risken att skadas i olyckor är ojämnt fördelad i befolkningen. Det finns tydliga individrelaterade och socioekonomiska bestämningsfaktorer till olyckor och skador, såsom kön, ålder, civilstånd, utbildningsnivå, etnicitet, inkomst och yrke.

Grupper som saknar eller har begränsad förmåga att ta ansvar för sin egen säkerhet och trygghet är särskilt viktiga att nå med målgruppsanpassad kunskap och utbildning om hur man förebygger och hanterar olyckor och kriser. Det handlar exempelvis om barn och äldre, personer med funktionsnedsättningar, personer med annan etnisk bakgrund och personer som är nyanlända till Sverige.

Den grupp som råkar ut för flest olyckor är små barn och unga vuxna. Allvarliga fallskador bland små barn har ökat markant i Sverige. För riktigt små barn (0-6 månader) är fall en av de vanligaste olycksriskerna. Fall från låg höjd (sängar och stolar) är vanligast bland barn 0-6 år. Små barn faller oftare i bostaden medan de lite äldre förskolebarnen och de yngsta grundskolebarnen faller i utomhusmiljön kring bostaden.

Äldre är den grupp som råkar ut för flest svåra och dödliga skador. Exempelvis är personer i åldergruppen 65 år och äldre överrepresenterade i dödsbränder och det är vanligt att de som omkommer har någon form av funktionsnedsättning. Den vanligaste dödsorsaken bland äldre är fall.

5. Prioriterade förmågor som ska stärkas

Utgångspunkten för de områden som MSB prioriterar för uppdragsättning är att dessa bedöms motsvara de behov som finns i samhället för att förebygga och hantera olyckor och kriser.

Utgångspunkt för prioritering är även inriktningsdokument för MSB:s verksamhet de närmaste åren samt strategier och planer som MSB har tagit fram med fokus på individens förebyggande säkerhet och beredskap. Exempelvis den nationella brandskyddsstrategin, men även arbetet med äldresäkerhet, barnsäkerhet och handlingsplanen för samhällsviktig verksamhet som ytterst handlar om att stärka samhällets funktionalitet med den enskilda individen i fokus. Aktuell skade- och olycksstatistik är också underlag för prioritering.

Nedan anger MSB prioriterade förmågor som ska stärkas, prioriterade målgrupper för uppdragsverksamheten samt kunskapsmål inom respektive utbildningsområde. För den enskildes brandskydd anger vi även prioriterad utbildningsform. Kunskapsmålen lyfter fram områden som ska ingå i

Datum
2014-06-23
(Reviderad 2016)

Diariernr
2014-1214

utbildningen. Det står uppdragsorganisationer fritt att kombinera olika förmågehöjande utbildningar vid ett och samma utbildningstillfälle och till samma målgrupp. Exempelvis om man vill fokusera på målgruppen föräldrar och barns säkerhet eller äldre 65+, där MSB även rekommenderar att målgruppen äldre får kunskap om förebyggande av fallolyckor.

5.1 Olyckor i hem-och fritidsmiljö

Varje år skadas i Sverige cirka 650 000 personer så allvarligt i samband med olyckor att de måste uppsöka akutsjukhus. Cirka 3 000 avlider av sina skador. Olyckor kostar samhället många miljarder varje år, och medför stort mänskligt lidande.

5.1.1 Förmåga att förebygga och agera vid bostadsbränder

Cirka 100 till 110 personer dör i bränder varje år. Ofta ligger rökning i kombination med alkoholkonsumtion bakom. En annan vanlig brandsorsak är att det börjar brinna i anslutning till spisen. Personer i åldersgruppen 65 år och äldre är överrepresenterade i dödsbränder och det är vanligt att de som omkommer har någon form av funktionsnedsättning. Utvecklingen är också att äldre personer och personer med vissa funktionsnedsättningar bor kvar i sin bostad så länge som möjligt, vilket innebär att det finns ett behov av att individanpassa brandskyddet.⁸

MSB har i samverkan med en rad aktörer utarbetat en strategi för stärkt brandskydd genom stöd till enskilda. Den enskilde bör ha grundläggande kunskap om risker, hur man skyddar sig mot brand och hur man agerar om det börjar brinna. Kunskap om brandrisker och brandskydd har både en förebyggande och en skadeavhjälpande effekt.

Prioriterade former för utbildning

För att nå grupper som saknar kunskap om brandskydd är uppsökande verksamhet i bostäder en metod som har prövats i bland annat Malmö och Göteborg.⁹ Syftet är att förmedla kunskap om hur vanliga risker i bostadsmiljön kan förebyggas och om hur man agerar vid brand. Den uppsökande verksamheten bör i första hand genomföras i de bostadsområden där behovet bedöms vara störst. Analys av tillgängliga rapporter från kommunala brandinsatser kan utgöra grunden för en sådan bedömning.

De personer som genomför verksamheten ska ha kunskap om bränder och brandskydd på yrkesmässig nivå. Vid hembesök i mångkulturella bostadsområden ska den utbildande personalen ha interkulturell kompetens.

⁸ Brandsäker bostad för alla Vägledning för individanpassat brandskydd, MSB 2013.

⁹ Rapport Utvärdering av hembesök och uppsökande verksamhet med brand- och säkerhetsvårdare eller brandinformatörer, MSB 2012.

Datum
2014-06-23
(Reviderad 2016)

Diariernr
2014-1214

Här kan samverkan med lokala grupper och organisationer vara en framgångsfaktor.

Utbildning av deltagare vid SFI (Svenska för invandrare) liksom av vidareinformatörer med flerspråkig och interkulturell kompetens som kan sprida kunskap om den enskildes brandskydd, är andra utbildningsinsatser som MSB prioriterar.

Prioriterade målgrupper: personer som bor i flerbostadshus i tätorts- och storstadsområden med hög andel bostadsbränder, personer som läser på SFI, aktiva 65+ i egen bostad och personer med funktionsnedsättning i egen bostad.

Kunskapsmål

Målgruppen ska få grundläggande kunskap om

- den enskildes ansvar
- brandorsaker
- brandrisker i hemmet
- brandförlopp och spridning
- brandvarnare och släckutrustning
- hur man larmar
- agerande vid brand och utrymning
- vad händer efter en brand.

5.1.2 Förmåga att förebygga och hantera anlagda skolbränder

I Sverige är anlagda bränder i skolor ett stort problem. Räddningstjänsten gör 400 uttryckningar till brandhärjade skolor varje år. Barn och ungdomar under 18 år står för 60 procent av alla anlagda bränder. Forskning visar att det går att förebygga anlagd brand i skolan genom att utbilda barn och ungdomar i brandkunskap och de konsekvenser en brand kan få, både på individ- och samhällsnivå. Hur man förebygger och agerar vid brand är generellt viktig kunskap för barn.

Prioriterade målgrupper: skolelever på mellan- och högstadiet.

Kunskapsmål

Målgruppen ska få grundläggande kunskap om

- brandvarnare och andra brandskyddshjälpmedel
- hur man larmar
- agerande vid brand och utrymning
- brandteori (ex. brandspridning och dess konsekvenser)
- konsekvenser för den som anlägger en brand.
- konsekvenser för de drabbade och skolverksamheten.

Datum
2014-06-23
(Reviderad 2016)

Diariernr
2014-1214

5.1.3 Förmåga att förebygga och hantera övriga olyckor och skador

Vattensäkerhet och drunkningsförebyggande

Antalet döda i drunkningsolyckor i Sverige har i ett långt perspektiv minskat påtagligt för att de senaste decennierna stabiliseras kring 100 till 140 personer årligen. 2013 omkom 129 personer i drunkningsolyckor. För barn mellan ett och sex år är drunkning den vanligaste dödsolyckan. Kunskap hos föräldrar och andra anhöriga vuxna i vattensäkerhet bidrar till att barn och unga lär sig simma samt att man undviker risker.

Det är fler män än kvinnor som drunknar och drunkning är ofta associerat med alkoholkonsumtion.

Prioriterade målgrupper: Föräldrar eller andra anhöriga till barn 0-6 år, icke simkunniga vuxna, icke simkunniga barn och unga.

Kunskapsmål

Målgruppen ska få grundläggande kunskap om

- hur man hanterar olika riskfyllda situationer i, vid och på vatten
- risker kopplat till vatten
- simkunnighet för vuxna.

Första hjälpen, hjärt- och lungräddning

Att lära sig första hjälpen är att lära sig rädda liv. Livräddande första hjälpen kan exempelvis vara att kunna ge hjärt- lungräddning (HLR) om någon blir medvetslös på grund av stroke eller hjärtstillestånd. Det kan även handla om att kunna frigöra luftvägarna vid kvävning eller stoppa en akut blödning. Kunskap om första hjälpen och HLR kan rädda liv både vid olyckor och vid allvarliga händelser och kriser.

Prioriterade målgrupper: Det finns behov av en generell förmågehöjning i samhället varför MSB inte pekar ut prioriterade målgrupper.

Kunskapsmål

Målgruppen ska få grundläggande kunskap om

- L-ABC (livsfarligt läge, andning, blödning, cirkulationssvikt)
- hur man tar hand om en medvetslös person, stabilt sidoläge
- hur man kontrollerar livstecken
- hjärt-lungräddning med hjärtstartare
- åtgärder vid andningshinder
- tryckförband, sårvård och brännskador
- larmning

Fallolyckor bland barn och äldre

Varje år dör cirka 1 500 personer till följd av en fallolycka och det är den olyckstyp som ökar mest. Även om antalet fallolyckor bland män ökar är det nästan dubbelt så många kvinnor som män som skadas i fallolyckor. Bland

Datum
2014-06-23
(Reviderad 2016)

Diariernr
2014-1214

Äldre är fall den största orsaken till dödsolyckor. Den vanligaste fallolyckan sker i hemmet. Förutom mänskligt lidande medför det höga kostnader för samhället. Antalet dödliga fallolyckor kan på grund av den demografiska utvecklingen förväntas öka dramatiskt de närmaste decennierna. Allvarliga fallskador bland små barn har ökat i Sverige. För riktigt små barn (0-6 månader) är fall en av de vanligaste olycksriskerna. Fall från låg höjd (sängar och stolar) är vanligast bland barn 0-6 år. Små barn faller oftare i bostaden medan de lite äldre förskolebarnen och de yngsta grundskolebarnen faller i utomhusmiljön kring bostaden.

Prioriterade målgrupper: Aktiva äldre 65+ i eget boende, föräldrar eller andra anhöriga till barn 0-6 år.

Kunskapsmål aktiva äldre 65+

Målgruppen ska få grundläggande kunskap om

- förebyggande åtgärder för att minska risken för fallolyckor
- riskfaktorer för fallolyckor, hemma och i närområdet.

Kunskapsmål föräldrar/anhöriga till barn 0-6 år

Målgruppen ska få grundläggande kunskap om

- förebyggande åtgärder för att minska risken för fallolyckor
- riskfaktorer för fallolyckor, hemma och i närområdet.

5.1.4 Förmåga att hantera information säkert

Vi lever i ett informationssamhälle där vi hanterar och kommunicerar större mängder information än någonsin tidigare. En stor del av informationen hanterar vi digitalt, på datorn eller i mobilen och surfplattan. Det kan handla om bankuppgifter, myndighetskontakter, personuppgifter, privata foton och betyg. Att höja medvetenheten om säker informationshantering samt öka kunskapen om risker och det egna beteendet är viktigt för att upprätthålla förtroendet för elektroniska tjänster och sänka tröskeln för användandet av nya lösningar som förbättrar den enskilda individens vardag. Ökad kunskap och medvetenhet bidrar även till minskade digitala klyftor i samhället och minskar risken för exempelvis informationsförlust, internetbedrägerier och skadlig kod i datorn.

Prioriterade målgrupper: Barn och unga i grundskoleåldern, aktiva äldre 65 +.

Kunskapsmål

Målgruppen ska få grundläggande kunskap om

- hur man skyddar sin viktiga information och sina personuppgifter (integritet)
- risker på internet och hantering av dem
- hur man skyddar sig mot identitetsstöld
- säker lösenordshantering
- säkerhetskopiering
- hur man skyddar sin dator, surfplatta och mobil.

Datum
2014-06-23
(Reviderad 2016)

Diariernr
2014-1214

5.2 Allvarliga händelser och kriser

MSB:s analys av fem olika framtidsscenarier visar ur ett långsiktigt perspektiv behovet av att stärka den enskilde individens beredskap.¹⁰ Analysen visar att samhället kan stå inför många typer av oönskade händelser. Samtidigt kan olika utvecklingar leda till att de offentliga och privata resurser som i dag finns tillgängliga för hanteringen av olyckor, kriser och krig i framtiden inte räcker till. I ett perspektiv med minskade offentliga resurser kommer individen i framtiden att i ökad utsträckning behöva ta ett större enskilt ansvar för den egna säkerheten och förmågan att initialt kunna hantera störningar i samhället till dess att de offentliga insatserna har slagit igenom.

5.2.1 Förmåga att förebygga och hantera allvarliga händelser och kriser

Kommunerna ska planera för hur de ska hantera allvarliga händelser och kriser. Planeringen ska grunda sig på risk- och sårbarhetsanalyser av all verksamhet som måste fungera även vid en kris¹¹. Det innebär att alla kommuner ska planera och öva för hur de ska hantera till exempel större elavbrott, IT-haverier och konsekvenser av klimatförändringarna.

MSB har i samverkan med en rad andra aktörer i samhället utarbetat en nationell strategi och en handlingsplan för skydd av samhällsviktig verksamhet. Strategin och handlingsplanen har fokus på att säkerställa samhällets funktionalitet och ska bidra till att minska risker, sårbarheter och konsekvenser av allvarliga händelser i samhället. Den enskilda människan behöver stärka sin förmåga att hantera allvarliga störningar i viktiga samhällsfunktioner, som exempelvis störningar i el-, vatten- och värmeförsörjningen.

I en studie som FOI genomförde på uppdrag av Livsmedelsverket 2011 ställdes frågan om hushållen medvetet har ett förråd av mat för en eventuell krissituation och eller utrustning för att kunna tillaga mat vid ett elavbrott¹². Av svaren framgår att av ensamhushåll i storstad har tre procent ett förråd, i barnfamiljer i storstad har åtta procent ett förråd och i åldersgruppen över 70 år har 17 procent ett sådant förråd.

I propositionen om samhällets krisberedskap från 2014¹³ lyfter regeringen den enskilda människans roll i krisberedskapen, bland annat utifrån perspektivet

¹⁰ Övergripande utmaningar för samhällsskydd och beredskap, Analys av fem scenarier om samhället år 2032, MSB 2013

¹¹ Lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap

¹² "Livsmedelsförsörjning i ett krisperspektiv, FOI, 2011

¹³ Prop. 2013/14:144

Datum
2014-06-23
(Reviderad 2016)

Diariernr
2014-1214

att grunden i krisberedskapen ytterst bygger på enskilda människors riskmedvetenhet, ansvarstagande och förmåga. I den inledande fasen av en kris måste resurserna i första hand gå till de mest sårbara och utsatta i samhället. Enskilda individer behöver därför i så stor utsträckning som möjligt vidta åtgärder för att under en begränsad tid kunna tillgodose grundläggande behov av t.ex. vatten, mat och värme. Även möjligheten att ta del av information från exempelvis ansvariga myndigheter behöver den enskilde planera för. I grunden handlar det om att se över sin egen livssituation, exempelvis hushållstyp, boendeform och specifika behov (exempelvis behovet att kunna ta hand om husdjur under en kris) och planera utifrån detta.

Prioriterade målgrupper: Aktiva 65+ i eget boende i tätorter och städer, barnfamiljer boende i tätorter och städer, unga vuxna i egen bostad i tätorter och städer.

Kunskapsmål

Målgruppen ska få grundläggande kunskap i

- samhällets ansvar och roll före, under och efter en kris, med fokus på det kommunala ansvaret
- den enskildes hemberedskap (med fokus på grundläggande behov som mat, vatten värme och information, men även ex. skötsel av husdjur)
- risker, hot och sårbarheter i samhället (riskmedvetenhet)
- olika informationskällor före, under och efter en kris (Krisinformation.se, DinSäkerhet.se/din-krisberedskap)

6. Villkor för ansökan

Grundförutsättningen för att kunna ansöka om uppdragsersättning är att den verksamhet som den ideella organisationen företräder och kan erbjuda tjänster inom, motsvarar ett definierat och reellt behov i samhället samt i övrigt följer denna inriktning.

Verksamheten ska på ett så långt möjligt mätbart sätt bidra till att höja den enskildes kunskap och förmåga att förebygga och hantera olyckor, kriser och krig.

Verksamheten ska bedrivas utanför de områden som omfattas av kommunalt eller annat reglerat ansvar och den ska kostnadsfritt erbjudas enskilda över hela landet.

Ansökan ska göras i en mall som MSB tillhandahåller och innehålla grunduppgifter om organisationens syfte, antal medlemmar och organisationens möjligheter till geografisk täckning över landet. De organisationer som ansöker om uppdragsersättning ska beskriva hur de når sina målgrupper och hur de arbetar med att rekrytera deltagare till utbildningar och andra aktiviteter inom uppdragsverksamheten.

Datum
2014-06-23
(Reviderad 2016)

Diariernr
2014-1214

Ansökan ska vidare innehålla en beskrivning av den verksamhet som organisationen avser att utföra, uppskattat antal personer som kommer att utbildas, kursplan/utbildningsplan och hur den svarar mot angivna kunskapsmål. Beräknad totalkostnad, beräknad kostnad per deltagare samt specificerade kostnader för lokalhyra, resor, arvoden och produktion av materiel ska anges.

Använder organisationerna eget utbildningsmateriel ska MSB kunna ta del av dessa i samband med ansökan. Endast en mindre del av uppdragsmedlen får användas till utvecklingskostnader av materiel.

6.1 Villkor för uppdragsersättning

För att en utbildningsverksamhet ska beviljas ersättning krävs att den utbildande organisationen

- är en ideell organisation, enligt Skatteverkets regler utan vinstsyfte
- har ett syfte som överensstämmer med syftet för bidraget och som är förenligt med de värderingar som präglar ett demokratiskt samhälle
- är demokratiskt uppbyggd
- i sin verksamhet respekterar demokratins idéer, inklusive principerna om jämställdhet och förbud mot diskriminering
- har en riksomfattande organisation med lokalt eller regionalt förankrad verksamhet eller har ett riksintresse
- inte har skulder för svenska skatter eller avgifter hos Kronofogden eller är försatt i konkurs
- så långt möjligt prioriterar utbildning av icke-medlemmar.

En viktig utgångspunkt är att utbildning av och information till anställda i offentlig eller privat tjänst är ett arbetsgivaransvar och får inte ske med uppdragsersättning. Medlen är inte heller avsedda att täcka kostnader för så kallad befattningsutbildning av de ideella organisationernas egna medlemmar.

Beredningsprocessen inom MSB av bidragsansökningarna framgår av ansökningsblanketten.

Datum
2014-06-23
(Reviderad 2016)

Diariernr
2014-1214

7. Redovisning och uppföljning

För att MSB ska kunna kvalitetssäkra uppdragsverksamheten ska organisationerna varje år redovisa genomförd verksamhet enligt villkor i MSBs *Allmänna villkor för uppdragsersättning till ideella organisationer*.

Uppdragsorganisationerna ska redovisa förbrukning av ekonomiska medel, antal deltagare i utbildning, könsfördelning, hur utbildningarna har marknadsförts, fördelning mellan organisationens egna medlemmar respektive icke medlemmar och utbildningarnas geografiska spridning.

Årsrapporten ska dessutom innehålla en sammanfattande bedömning av uppdragets mål och effekt avseende samhällsskydd och beredskap.

Redovisningen ska även omfatta en utvärdering, utförd av såväl instruktörer som deltagare, beträffande utbildningens kunskapsmål och genomförande. Om möjligt ska namnuppgifter på deltagarna lämnas in.

MSB kan under pågående verksamhetsår vid behov begära delredovisningar av pågående verksamhet. Redovisningen kan exempelvis avse frågor om hur kostnader fördelas mellan olika delar av planerad eller genomförd verksamhet. MSB kommer att besöka de olika utbildningarna inom uppdragsverksamheten